

Acció socioeducativa en situacions d'inclusió i exclusió social
Educació Social

Guia per elaborar un article de revisió bibliogràfica en matèria d'acció socioeducativa

Nuria Fuentes-Peláez nuriafuentes@ub.edu

Com citar aquets document: Fuentes-Peláez, N. (2021). Guia per elaborar un article de revisió bibliogràfica en matèria d'acció socioeducativa. Universitat de Barcelona. <http://hdl.handle.net/2445/174140>

Acció socioeducativa en situacions d'inclusió i
exclusió social

Educació Social

Les revisions bibliogràfiques

Són: un treball que es basa en una selecció de documents que ja existeixen sobre una tema i que contenen informació, idees, dades i evidències per escrit (Hart, 2001). És pas previ abans de començar una recerca (Guirao, 2015), també abans de plantejar un disseny d'un programa o acció socioeducativa.

Finalitat: trobar respostes a les nostres preguntes, assolir objectius i/o expressar opinions sobre el tema o sobre com s'investiga (Guirao, 2015; Hart, 2001). També ens a avançar en la praxis (Aveyard, 2018) i a prendre decisions en la praxis.

Com: La revisió es fa d'una forma endreçada, sintètica i analítica.

N'hi ha de diferents tipus de revisió bibliogràfiques, la que proposem aquí és una aproximació a la **revisió sistemàtica** per iniciar-nos en aquesta tipologia.

Acció socioeducativa en situacions d'inclusió i exclusió social

Educació Social

El procés d'elaboració de l'article de revisió en matèria d'acció socioeducativa:

Elecció del tema de l'article de revisió

Focus de la revisió en l'Acció Socioeducativa en Educació Social,

S'entén l'acció socioeducativa com el procés on el professional de l'educació social desenvolupa una sèrie d'actuacions socioeducatives sistemàtiques per abordar una situació concreta de desigualtat social, problemàtica o de necessitat. Aquest procés està orientat a ajudar a fer que les persones, grups o comunitats desenvolupin el màxim les seves possibilitats, així com, a cercar mecanismes per resoldre, millorar i/o transformar les realitats socials i educatives, tot connectant les persones amb els seus contextos i comunitats de referència. L'acció socioeducativa es porta a terme a través de la relació pedagògica que s'articula en l'acompanyament socioeducatiu i que es promou des de la perspectiva dels drets, de la participació, de la resiliència i del treball en xarxa (Fuentes-Peláez, 2021).

L'article de revisió des d'una perspectiva de l'acció socioeducativa pot abordar qüestions relacionades amb àmbits específics com ara la infància i l'adolescència en situació de risc, la justícia juvenil, l'educació de carrer, la justícia d'adults, la intervenció i atenció a la família, la violència de gènere, la salut mental, l'atenció a la diversitat entre d'altres temes socials i educatius.

La formulació dels objectius:

Abans de començar la cerca documental:

- Delimitar les preguntes o objectius en relació a un tema concret relacionat amb l'acció socioeducativa de l'àmbit seleccionat.
- Es tracta d'afinar i estructurar el que s'està cercant.
- L'article ha de respondre a dues o tres preguntes que es converteixin en objectius.
- Les preguntes i objectius s'han de redactar d'una forma clara i precisa.

Exemples de preguntes:

Com es pot millorar x?, Quin és el principal ...?, Quin efecte pot tenir x?, En quines condicions...?, Quina és la probabilitat de...? Com es relaciona x amb x?...

Cerca documental: consulta de bases de dades

- Google o Google Acadèmic, és un bon recurs, però cal ampliar la recerca.
- Per elaborar un bon article de revisió, és imprescindible consultar les bases científiques, les revistes especialitzades en camp de l'educació social i els portals especialitzats.
- Es poden incloure articles científics, articles o documents de divulgació, i llibres o capítols de llibre.

Recordeu:

Definir bé els descriptors us ajudarà a definir la cerca i a trobar el que cerqueu.

Al web del [CRAI](#) trobareu accés directe a les bases de dades que recullen publicacions científiques de caràcter nacional i internacional. Per tenir accés als documents podeu habilitar l'accés remot des de l'ordinador amb el botó [Sire-it](#)

Cerca documental: consulta de bases de dades

Bases de dades científiques de l'àmbit de les ciències socials i educatives

[ISI Web of Knowledge](#). ThomsonReuters-ISI. (públic).

[ISOC-CSIC](#). Base de dades de la producció científica espanyola en ciències socials i humanes.

[SCOPUS](#). Base de dades multidisciplinar produïda per Elsevier.

[Teseo](#). Base de dades de tesis doctorals espanyoles.

[ERIC](#). Educational Resources Information Center.

[Proquest](#). Vinculada a Clarivate.

Cerca documental: consulta de bases de dades

Bases de revistes científiques de l'àmbit de les ciències socials

[Dialnet](#). Portal de difusió de la producció científica hispana

[DICE](#). Base de dades de revistes espanyoles de Humanitats, Ciències Socials i Jurídiques.

[DOAJ](#). Directori de revistes Open Access.

[e-Revist@s](#). Plataforma Open Access de Revistes Científiques Electròniques Espanyoles i Llatinoamericanes

[Raco](#). Revistes Catalanes amb accés obert.

[Redalyc](#). Portal de revistes de Llatinoamèrica, Espanya i Portugal.

Cerca documental: consulta de bases de dades

Revistes específiques d'educació social:

[Educació social. Revista d'intervenció socioeducativa](#)

[Revista Interuniversitària de Pedagogia Social](#)

[Quaderns d'educació social](#)

Altres revistes d'interès:

[Educar](#)

[Sociedad e infancias](#)

[Psychosocial intervention](#)

Cerca documental: consulta de bases de dades

Centres de documentació o Portals especialitzats en educació social

[Centre de documentació i serveis socials \(DiXIT\)](#)

[Centre CIRD per a la igualtat i recursos per a les dones](#)

[Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada](#)

[El portal de l'educació social](#)

Cerca documental: consulta de bases de dades

Webs de col·legis professionals i institucions

[Col·legi d'Educadors i Educadores de Catalunya](#)

[Asociación Internacional de Educadores Sociales \(AIEJI\)](#)

[Institut Infància i Adolescència de Barcelona](#)

[Acord ciutadà per una Barcelona inclusiva](#)

PREGUNTES I
OBJECTIUS

Criteris i selecció de documents

- Establir criteris que permetin seleccionar la documentació trobada: que siguin rellevants per respondre les preguntes i els objectius.
- Els criteris es defineixen aplicant les paraules clau i es poden acotar per territori, per autors, per teories, per anys, per reiteració de les fonts, ...
- La pre-selecció es duu a terme amb una lectura dels abstracts.
- La selecció final es duu a terme amb una lectura general del document.
- Es pot establir un sistema de selecció en base a la coincidència de les valoracions de varies persones.
- **Aquest procés de selecció queda recollit en un diagrama i es comenta a la part de metodologia de l'article.**

Anàlisi de documents

- És molt útil realitzar fitxes dels documents que heu seleccionat amb les idees i resultats principals.
- Es pot fer servir un sistema de categories per l'anàlisi de cada document i després la comparació global (en funció de les preguntes).
- El desenvolupament de taules i altres esquemes (mapes conceptuals) que permetin situar idees i autors us ajudarà a estructurar i relacionar la informació.
- Compartir la informació analitzada i discutir-la com a grup us ajudarà a profunditzar en les anàlisis.
- Aquests procés serà la seva base per a l'elaboració dels resultats i el redactat.
- **La narració del procés d'anàlisi dels documents seleccionats (és a dir, com s'ha fet) es detalla a l'apartat de metodologia de l'article.**

La redacció de l'article

La redacció de l'article ha de ser original.

Feu servir:

- **Connectors que organitzen informació:** p.ex. primer, d'altra banda, etc.
- **Connectors que indiquen un canvi d'orientació o punt de vista:** p.ex. d'altra banda, al contrari, etc.
- **Frases que expliquen l'organització del text:** p.ex. com ja hem dit, fins ara, a continuació, etc.
- **Elements paratextuals:** la disposició de text, títols, subtítols, gràfics, imatges, pintures, etc.
- **Marques gràfiques** que permeten visualitzar l'ordre de l'article
- **Estructuració d'idees:** Causes; Conseqüències; Propòsi; Efecte; Oposicion; Objeccions
- **Cites bibliogràfiques** insertades (segons la última versió de l'APA) al text per donar evidències dels autors consultats.

La redacció de l'article

- Seguir tots els apartats de l'estructura de l'article (veure següent diapositiva)
- Important destacar a la introducció el perquè el problema o el perquè el tema requereix d'una revisió documental.
- Proporcionar una comprensió bàsica del problema, com s'ha investigat, dels principals avenços, de les divergències.
- Descriure i analitzar les implicacions per l'acció socioeducativa en situacions d'inclusió i exclusió social i el paper de l'educació social.
- Discutir en base a les aportacions teòriques i científiques les principals idees i resultats que s'han trobat a la revisió.
- Donar suport a les idees dels autors amb cites, per exemple: (Aveyard, 2018).

Estructura de l'article:

Títol

Autors i autors

Resum – màxim 250 paraules-

Paraules clau

1. Introducció (contextualització teòrica de l'estat de la qüestió emparada per l'article)
2. Preguntes i objectius (preguntes i objectius de la revisió)
3. Mètode (narrar el procés de cerca bibliogràfica - en quines bases de dades, amb quins descriptors, quins resultats de la cerca documental, quins criteris per la selecció d'articles o documents, com es van establir els criteris -, i com s'ha fet l'anàlisi de documents seleccionats).
4. Resultats (presentar una síntesi de les dades rellevants que s'han trobat. La síntesi reflecteix la comparació i complementació dels estudis per donar resposta als objectius de la revisió. Es poden incloure taules o gràfics per il·lustrar-los.)
5. Discussió (posicionar-se davant d'aquestes dades, etc., quines implicacions pràctiques es deriven, com els resultats contrasten amb la teoria, etc.)
6. Conclusions (destacar les principals aportacions de la revisió a la llum de la literatura científica consultada -

Cites i referències bibliogràfiques

- Molt important, seguir la normativa APA per citar i fer referència als documents consultats per elaborar l'article de revisió.
- Com citar i gestionar bibliografia:
<http://hdl.handle.net/2445/116805>

Format de l'article (per assignatura):

- Extensió màxima de 15 pàgines o 6000 paraules màxim
- Lletra: Times New Roman, mida 12 o similar
- Espaiat: 1.5.
- Text justificat
- Marges 2,5 cm

Bibliografía referenciada

- Aveyard H. (2018). *Doing a literature review in health and social care*. Maidenhead: Open University Press.
- Hart, C. (2001). *Doing a Literature Search: A Comprehensive Guide for the Social Sciences*. London: Sage
- Guirao, S.J.A.(2015). Utilidad y tipos de revisión de literatura. *ENE, Revista de Enfermería*. 9(2), <https://dx.doi.org/10.4321/S1988-348X2015000200002>